

Dél-Dunántúli szakrális emlékek Kiállítás a Rippl-Rónai Múzeumban, 2014. január 30 – április 10.

GÉGER MELINDA

Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum
H-7400 Kaposvár, Fő u. 101., e-mail: geger.melinda@gmail.com

GÉGER, M.: *South Transdanubian religious relics – Exhibition in the Rippl-Rónai Museum, Kaposvár 2014 from 30 January to 10 April.*

Abstract: In 2014, special religious relic exhibition of art was displayed in the Rippl-Rónai Museum, Kaposvár. Some of the exhibited material came from those museums' collections found in South Transdanubia, while others were from private collections. The main aim of the exhibition was to find the local religious relics, again. Principally, this exhibition based on those relics which were moved by Sándor Klempa, the bishop of Veszprém from different Somogy County Baroque churches to the Diocese Collection, Veszprém in the 1950-60s. One of the most important part of the exhibition were those works painted by the most significant religious artists, István Dorffmaister and some church-related works from Rippl-Rónai Ödön's collection were also exhibited.

Keywords: Rippl-Rónai, Ödön Rippl-Rónai, Sándor Klempa, religious arts, István Dorffmaister, convent works, Mihály Zichy

A kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban 2014-ben első ízben került sor kifejezetten szakrális művészeti emlékeket felvonultató kiállításra. A kiállított anyag egy része a múzeum gyűjteményéből, másik része magángyűjtőktől és dél-dunántúli múzeumoktól kölcsönzött műtárgyakból állt. A művek az építészet kivételével az egyházművészet sokféle műfaját kívánták reprezentálni. A templomi oltárképek, magánjátosságot szolgáló kisebb festmények mellett szentek, vértanúk szobrai, miseruhák, könyveket, liturgikus tárgyakat, művészi igénytelenséggel készített ötvösművészeti tárgyakat és üvegeket mutattunk be abból az időszakból, amikor az egyházművészet fogalma megszületett, tehát a 16. századtól 20. századi elejéig.¹ A válogatás szempontja a dél-dunántúli keletkezés vagy megőrzés helye, tehát nem minden bemutatott alkotás született a régióban. A kiállítás spektrumát Somogyon túl a dél-dunántúli régióra terjesztettük ki, így a helyi anyag a zalai és tolna megyei múzeumi műtárgyakkal bővült.

Az egyházművészet Somogy megyében kevésbé áll az érdeklődés homlokterében: Kaposvár későn, a rendszerváltás után a 90-es években vált püspöki székhelyé, korábban Somogy a Veszprémi Egyházmegyéhez tartozott. Az egyházművészet nagy történelmi korszakaihoz kötődő liturgikus tárgyak, amelyek hagyományosan az egyházközponti státusz jellegzetes kísérői, Kaposváron nem álltak rendelkezésre. Komolyabb művek megszületését segítő papi megrendelések Somogyban nem voltak, és olyan reprezentatív

stílusoknak, mint a barokk, inkább provinciálisabb változatai vannak jelen. Az egyedüli számottevő egyházi témában dolgozó művész id. Dorffmaister István volt, akit a kiállítás megfelelőképpen reprezentált.

A kiállítás gondolata a szórványosan meglévő helyi értékek számbavételére született meg. Kiindulópontul egy történelmi mozzanat szolgált: az 1950–60-as években Klempa Sándor püspök a veszprémi egyházművészeti gyűjteménybe mentett át számos, Somogy megyei kistemplomban található barokk kori, értékes művészeti emléket. Ha erre nem került volna sor, elképzelhető, hogy sok mű semmisült vagy kallódott volna el abban a rendszerben, amely nem nagyon törődött a szakrális tárgyú műalkotásokkal.² A veszprémi Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény somogyi anyagából 13 db alkotást állítottunk ki, melyek egykor a következő települések templomait díszítették: Hahót, Osztopán, Büssü, Kaposvár, Merye, Kisbárapáti és Somodorpuszta.

Az eredeti, veszprémi anyagra koncentrált koncepció magától érthetődő módon bővült a Rippl-Rónai Múzeum gyűjteményéből származó művekkel. A múzeum szakrális gyűjteménye kevés művet tartalmaz, a meglévő darabok rossz állapotban vannak, és általában restaurálásra szorulnak. Több mű ezért nem volt kiállítható állapotban. A múzeum névadójának öccse, Rippl-Rónai Ödön szenvedélyes gyűjtő volt, és figyelmé a korabeli modern művészeteken túl a régmúlt emlékeire is kiterjedt. Így kerültek gyűjteményébe barokk kori rajzok, szobrok festmények, liturgikus tárgyak és miseruhák is. (9. ábra) E műtárgyakat eddig csak részlegesen volt módunk bemutatni a nagyközönségnek. Első ízben látható néhány darab Rippl-Rónai Ödön grafikai gyűjteményéből, amely ismeretlen barokk kori itáliai és német-osztrák művészek rajzait tartalmazza.

A kiállítás egyik legfontosabb részét azok a művek képezték, amelyeket Somogy legjelentősebb egyházi művésze, Dorffmaister István festett. Dorffmaister István³ (osztrák nevén Stephan Dorfmeister) születési helyéről és idejéről nem maradt fenn egyértelmű dokumentum. A nevét általában az előbbiként írta le, s mellette az akadémiai tagságát is feltüntette. A ku-

1 Elek Artúr: Egyházművészeti kiállítás, Nyugat, 1926. 20. sz.

2 Köztudomású, hogy a rendszerváltás előtt számos egyházi érték került ki a templomokból a műkereskedelembé. Az állami gondoskodás hiánya következtében a közgyűjteményekben is mostohább sorsa volt ezeknek az anyagoknak: a nevesebb mesterek vagy értékesebb műtárgyak kivételével sok olyan mű található a raktárakban, amelyeknek restaurálása pénz hiányában elmaradt.

3 Horváth János: Somogy megye helyismereti könyve. Kaposvár, 2000. 115. o.

tatások azt valószínűsítik, hogy 1729-ben Bécsben született, 1751-ben iratkozott be a bécsi akadémiára és 1758-ban végzett. 1762-ben Sopronban telepedett le, ahol nem lett magyar polgár, de haláláig ott lakott. Franz Annával kötött első házasságából kilenc gyermeke született.⁴ A 18. század egyik legtermékenyebb és leginkább kedvelt festője volt, akit a maga korában versekkel is ünnepeltek. Első munkáin még érezhető bizonytalanságok mutatkoztak a barokk freskókra jellemző, merész alulnézetben ábrázolt emberábrázolásokban. Stílusát tekintve a rokokóval átítatott bécsi akadémizmusból kiindulva Maulbertsch expresszív töltésű festészete jelöli ki fejlődésének irányát, majd 1780 körül klasszicista irányú stílusváltozás következett be nála. Dorffmaister a bécsi késő barokk templomi művészet művelőjeként az egész Dunántúl területén dolgozott, így munkássága fontos szerepet töltött be a művészeti köznyelv magyarországi elterjesztésében. Somogyban több helyen maradtak fenn alkotásai, köztük a kiállításon is látható gálofai *Szt. Lukács oltárkép*. A szent főalakjában saját magát örökítette meg.⁵ (4. ábra) A másik jelentős mű, a zicsi *Körmeneti baldachin* (1790) egy körmeneti zászló részeként volt megtekinthető a kiállításon. (5. ábra) A hideg színekre komponált mű a késő rokokó és a nyugodt, centrális kompozíciójú kora klasszicista stílus sajátos ötvözeteként egyike a művész kiemelkedő liturgikus tárgyainak. Dorffmaister a templomi munkák mellett főúri arcképek megfestésére is sok megbízást kapott. A kaposvári Szt. Kereszt Római Katolikus Plébánia két oltárképének Dorffmaisterhez kapcsolódó attribúciója bizonytalan, de mindkét oltárképen hangsúlyos a portrémegjelenítés igénye és a klasszicizáló komponálás szándéka.

A művész megbízásait jobbra azoktól kapta, akiknek nem volt elég pénze a divatos bécsi mesterek megfizetésére. Nehéz anyagi viszonyok között élt, állandó adósságokat vállalt. 1797. május 29-én halt meg Sopronban 68 éves korában. Óriási munkássága ellenére halálával jórészt csak adósságokat hagyott örökül családjára. Életművében a világi témájú, kastélydekorációknak készült falképek száma csekély. Somogy megyei templomokban 12 helyen található Dorffmaister-művek, ezért a kaposvári kiállítás egyik szobáját a mester somogyi templomokban és a zalaegerszegi múzeumban található műveinek szenteltük.

A tárlat fő hangsúlyait a barokk kor alkotásai, a jórészt ismeretlen mesterek keze nyomán készült műtárgyak képezik. Közülük több különleges darab származott kaposvári magángyűjteményekből. A sziléziai festő: *Halott Krisztus a Fájdalmas Szűz ölében* (1700 k.) című kép a barokk stílus jellegzetes, mozgalmasságra törekvő látásmódját közvetíti. A túlfűtött érzelmi hatás érdekében felfokozva jeleníti meg a szentek válasos révületét, pátosszal és színpadiasan ábrázolja

szereplőit. Ezért különösen fontos az arckifejezések, érzelmek sokféle skálája. A korszak késői, rokokóba hajló változatai jelennek meg az ismeretlen francia művész: *Izsák feláldozása* (18. sz. második fele), illetve a Johannes Kracker műhelyéből származó *Mária mennybevétele* c. alkotásokon. Az Izsák feláldozása eredetileg a Zichy Mihály gyűjteményben egyik tárgydarabja volt. A képet Zichy franciaországi tartózkodása idején, 1870–75 között vásárolta és hozta haza, vélhetően egy francia művész keze munkájaként. (8. ábra) A könnyedebb, finoman karcsú, törekény alakokat tekintve e művek formaképzésében már a rokokó báj és könnyedség nyilatkozik meg. A hideg-meleg színek, a hangsúlyos fény- és térhatások mellett a felfokozott érzelmeket játékosabban, könnyedebb előadásmódban közvetítik. Az Izsák feláldozása jelenetben a keresztény, ószövetségi történetet a művész antik római figurákkal és motívumokkal egészítette ki. Hasonló jelenséget figyelhetünk meg a szekszárdi múzeum Jákob létrája (18. század vége) c. képén, ahol a bibliai jelenetet a rokokó fête galante formájában örökítette meg a naiv művész. (11. ábra)

Dorffmaister István mellett a kiállítás másik, név szerint is ismert és egyben jelentős alkotója a somogyi származású festő, Zichy Mihály. A művész zalai Emlékmúzeumából néhány különleges emléktárgyat mutatunk be. Első ízben volt a közönség előtt látható Kaposváron a *Krisztus a keresztfán* (1846) c. festménye, amely jelenleg a zalai templom oltárképeként funkcionál.⁶ A mű – hasonlóan több más fiatalkori Zichy alkotáshoz – egy rejtett önarckép, a Megváltó arcvonásaiba a művész saját portréját festette meg. Keletkezésének idején a fiatal művész már a művészi pályára készült, és a képet emiatt, egyfajta engesztelésül festette édesanyjának. E művészi gesztusban már azzal is szembesülünk, hogy a 19. századra miként töltődik fel az eredeti szakrális mondanivaló világi tartalmakkal. A Zichy család tulajdonában volt az a különleges, faragott neogótikus házioltár (19. sz.) is, amely szintén Franciaországból származik. Valószínűnek tartjuk, hogy a Párizsi Magyar Egylet műhelyének iparostanoncai készítették. Felvethető, hogy az oltárt maga Zichy Mihály tervezte, mint arra egy másik esetben, egy Zichy család címerével ellátott és hasonló jellegű könyvszekrény is utal.⁷ A jellegzetes neogótikus architektúrával ellátott oltár nyitott szárnyainak belő oldalába süllyesztve, ezüstözött ovális cinklemezek örökítik meg a Golgota történetét. (2. ábra) Szintén a zalai Zichy gyűjtemény egyik nevezetes darabja az ismeretlen művésztől származó elefántcsont Feszület (19. sz.), amely a kidolgozás finomságával az egyik legszebb és egyben legértékesebb darabját képezte a kiállított együttesnek. (1. ábra)

A kiállítás szobrászati anyagát jórészt a veszprémi Boldog Gizella Főegyházmezei Gyűjtemény eredetileg somogyi kistemplomokban álló plasztikai reprezentálták. A művek alkotói ismeretlen, provinciális mesterek. A barokk plasztika alakjai szinte táncos

4 Közülük három fia folytatta apja festői mesterségét: József, István és Vince. József az apja mellett architektúra festőként dolgozott. Az ifjabb István, Dorffmaister István József Pál (Sopron, 1770 – Sopron, 1807) szintén apja mellett dolgozott, „Stephan Dorffmeister” aláírással szignálta műveit.

5 Kostyál László művészettörténész, Dorffmaister-kutató közlése

6 Elsőként közölve Zichy Mihály. A rajzoló fájdalma. 2007. MNG katalógus, 11. o.

7 A szekrény magánygyűjteményben található.

mozgásúak, a ruhák redői bonyolult ritmusúak, ami a kismesterek kezén darabosabb, nehezkesebb forma-képzéssel jeleneik meg. (*Szent István és Szent László alakjai*, 18. sz.) (3. ábra) A kiállított anyagból említést érdemel az eredetileg büssüi származású *Kálvária szoborcsoport* is (18. sz.). A gótikus szobrászat jellegzetes Szép Madonnáinak késői leszármazottjai a barokk provinciális szobrászatban, majd népi változatban megjelenő számos Mária ábrázolás. E csoport-hoz tartozik a kaposvári múzeum tulajdonában lévő, a több példányban és különböző méretben megjelenő *Andocsi Mária* elnevezésű kegyesbaba. A típus Andocs település híres barokk kori Madonnájára utal, melynek feldolgozásai megjelentek a szakrális népi szobrászatban. A plasztikák közös jellemzője, hogy a gyermek Jézust kezében tartó Madonna koronát visel. (7. ábra)

A tárlókban a fontos liturgikus kellékek, miseruhák, gyertyatartók, körmeneti zászlók, misecsengők, keresztelőkupák és áldozókelyhek jelentek meg. E tárgyak közül az egyik legszebb együttes a szintén Büssüből származó *keresztsezmes miseruha, stóla, bursa és manipulus*, illetve technikája révén ide kapcsolódott az osztópáni *Körmeneti zászló* is, amelyben keresztsezmes burdúr veszi körül megfeszített Krisztus képét. (1. ábra) E műtárgyanyagot különleges könyvritkaságok egészítették ki: részben a Rippl-Rónai Múzeum tulajdonából, részben kaposvári magánygyűjteményekből. A 16–17. századi, metszetekkel is díszített, külföldön nyomtatott kiadványok közül a frankfurti *Ó- és Új Testamentum* (1571) Frankfurt vagy a Kölnből származó korai *Luther Biblia* (1567) a legnevezetesebb.

A 18–19. századra a barokk művészet leegyszerűsödve eljutott a polgárság és a magyar parasztság otthonaiba is. A népies vagy provinciális barokk szép házioltárok, kisebb faragványok, zárdamunkák és kegytárgyak formájában jelent meg. A zárdamunka egy sajátos, több művészeti műfajt ötvöző, kis méretű, szakrális tartalommal bíró tárgy. Eredendően apácák készítették, de a 19. századi kolostorokban nevelkedő nemesi családok leányai is szívesen töltötték idejüket készítésével. A technikát tekintve általában a hímezések domináltak, amit a művészi látásmóddal rendelkező, névtelen készítő további változatos anyagok (csont, fa, gyöngy) beiktatásával, plasztikus betétekkel és esetenként festett részletekkel is kiegészített. A kaposvári kiállításon több érdekes zárdamunka volt megtekinthető, közülük említésre méltó a miniatűr kidolgozású *Zárdamunka csont feszülettel* (19. sz.). Az időben előre haladva változik a szakrális tárgyakban felhasznált anyagok minősége és a kidolgozás technológiája. A 19. század végére egyre olcsóbb anyagokból készülnek a tárgyak, ekkor jelennek meg a több példányban való megjelenítést lehetővé tevő technikák. Az elmúlt évszázadokban a nagy mesterek alkotásai elsősorban rézmetszetekben sokszorosítva váltak ismertekké: Raffaello, Guercino, Tiziano és más művészek képein szereplő figurák tűnnek fel a Rippl-Rónai Ödön gyűjtemény grafikáin, melyek a kor jó minőségű rézmetsző műhelyeiben készültek. Az ikonok paraszti világban is megjelenő legegyszerűbb példái hengerelt üvegre készített, navi

1. ábra: Részlet a kiállításból

üvegfestmények voltak. Az ikonképek népies átdolgozásaiban a trébelt fémborítást fólia, míg a növényi ornamentikákat a kivágott és sodrott fóliából alakították ki, melyek a domború díszítményeket helyettesítették. (6. ábra) A plasztikákat tekintve a porcelán és gipszöntvények megjelenítése hozott egyfajta forradalmat az olcsó kegytárgyak terén. Ide kapcsolódott kiállításunkon egy, a korai Zsolnay műhelyből származó, domború üveggel ellátott, ovális keretű porcelán Madonna is (19. sz. közepe).

Kiállításunkat a veszprémi Boldog Gizella Főgyűjtemény, a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Múzeum, a zalaegerszegi Göcseji Múzeum, a zalai Zichy Mihály Emlékmúzeum, a kaposvári Szent Kereszt Római Katolikus Plébánia, a zalai, gálosfai és más somogyi templomok és magánygyűjtemények segítségével rendeztük meg. Arra törekedtünk, hogy a rendezvénnyel a múzeumok raktáraiban, eldugott kis falvakban megőrzött rejtett egyházi kincsekre, mint megővendő örökségünkre hívjuk fel a figyelmet.

2. ábra: Részlet a kiálltásból

3. ábra: Részlet a kiálltásból

SZOBROK:

Madonna a gyermekkel (kegyszobor), 19. század vége, faragott, festett fa, 29,5×8 cm, ltsz.: 89.594/1, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény

Ülő Madonna a gyermekkel, 20. sz. eleje, faragott, festett fa, 23,5×8,5 cm, ltsz.: 89.595. Származás: Hahót, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény,

Feltámadt Krisztus, 19. század vége, faragott, festett fa, 55 cm, ltsz.: 89.605. Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény

Szent István, Magyar mester munkája, 18. század, faragott, festett fa, 112 cm, ltsz.: 89.221. Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény

Szent László, Magyar mester munkája, 18. század, népies, faragott, festett fa, 110 cm, ltsz.: 89.222. Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény

Szentháromság, Magyar mester munkája, 18. század második fele, festett fa, 39 cm, ltsz.: 89.670. Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény

Kálvária szoborcsoport (pálos faragás) 18. század, hársfa, faragott, festett, 79 cm, Mária :33cm; János: 33 cm; Magdolna: 23 cm, ltsz.: 89.117. Származás: Búsú, majd Kaposvári rk. templom, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Szent Ferenc /Térdelő ferences szerzetes, 18. század eleje, fa, faragott, festett, 100 cm, ltsz.: 89.789. Származás: Mernye, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Szent Antal, 19. század első fele, népi, szakrális, tölgyfa, faragott, festett, 86 cm, ltsz.: 89.599. Származás: Somogy, Kisbárapáti, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Szent Erzsébet, 18. század közepe, olasz, hársfa, faragott, festett, ltsz.: 89.18. Származás: Somodorpusztá, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Fájdalmas anya szobor, 18. század vége, fa, faragott, festett, 82 cm, ltsz.: 89.19. Származás: Mernye, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Ismeretlen 18. századi szobrász: Szent Vendel, fa, aranyozott, M:108 cm, sz: 53 cm, In. Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd

Ismeretlen 18. századi szobrász: Szt. Ferenc, fa, ltsz.: 74.1.61. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye

Faragott noegótikus szárnyasoltár, 19. sz. 161×46×25,5, fa, trébelt, ezüstözött cinklemez, oltár posztamens: 52×51×34, fa, Zichy Mihály Emlékmúzeum, Zala

Ismeretlen 18. századi szobrász: Feltámadó Krisztus, festett, aranyozott fa, m: 65 cm, sz: 18 cm, mé: 14 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye

Angyal aranyozott szárnyakkal, 19. sz. fa, ltsz.: 89.127. Rippl-Rónai Múzeum

FESTMÉNYEK, GRAFIKÁK:

Ismeretlen 18. századi festő: Férfi és női szent, olaj, vászon, 30×36 cm, ltsz.: 65.8. Rippl-Rónai Múzeum

Ismeretlen 19. sz. festő: Krisztus sírba tétele, töredék, olaj, vászon, 21,5×28 cm, ltsz.: 55.483. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye

Zichy Mihály: Krisztus a keresztfán, 1846. olaj, vászon, 160×110 cm, Zala, Római Katolikus Templom

Dorffmaister István: Szt Lukács oltárkép, 18. sz. olaj, vászon, 210×120 cm, Gálosfa, Római Katolikus Templom

Dorffmaister István: Körmeneti baldachin, 1790. olaj, vászon, 130×190 cm, Zics

Dorffmaister István(?): Oltárkép, ismeretlen pápa képével, olaj, vászon, 210×110 cm Kaposvár, Szent Kereszt Római Katolikus Plébánia

Dorffmaister István (?): Nagy Szent Család ábrázolása (Jézus földi szüleivel és nagyszüleivel), 18. sz. vége, olaj, vászon, 210×110 cm, Kaposvár, Szent Kereszt Római Katolikus Plébánia

Ismeretlen festő: Szt. Rókus látomása, 19. sz. eleje, olaj, vászon, 93×69 cm, ltsz. K.76.1.20. Göcseji Múzeum , Zalaegerszeg

Ismeretlen festő: Betlehemi jelenet, 18. sz. közepe(?), olaj, vászon, 70×83 cm, ltsz. K.76.1.26. Göcseji Múzeum , Zalaegerszeg

Ismeretlen festő: Koronás Madonna, 19. sz. első fele, olaj, vászon, 92,5×79,5 cm, ltsz. K.76.1.37. Göcseji Múzeum , Zalaegerszeg

Ismeretlen festő: Ismeretlen festő: Ószövetségi jelenet, 18. sz. fatábla, vászon, 135,5×100 cm, ltsz. K.76.3.38. Göcseji Múzeum , Zalaegerszeg

Ismeretlen festő (Dorffmaister István?): Szt. Pál megtérése, 18. sz. olaj, rézlemez, 109×87,5 cm, ltsz. K.76.1.39. Göcseji Múzeum , Zalaegerszeg

Ismeretlen festő: Szt. István felajánlja a koronát, 18. sz. vége, olaj, vászon, 177×136,5 cm, ltsz. K.54.1.10. Göcseji Múzeum , Zalaegerszeg

Ismeretlen festő a 19. század elejéről: Szent Mihály Arkangyal, olaj, vászon, 63×50,5 cm, ltsz.: 56.7. Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd

- 18. századi szentképfestő: Férfiszent a gyermek Jézussal**, olaj, vászon, 78×65 cm, ltsz.: 56.110. Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd
- Lotz Károly (1833-1904): Kánai menyegző**, papír, akvarell, 23×45 cm, ltsz.: 65.55. Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd
- Ismeretlen festő: Jákob létrája**, 18. század vége, olaj, vászon, 136×190 cm, ltsz.: 84.17. Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd
- Mária a gyermek Jézussal, házioltár**, 19. sz. vegyes technika, fa, fém, olaj, 52,5×46,5 cm, ltsz.: 84.5.1. Rippl-Rónai Múzeum
- Hegedüs László: Szent Család**, olaj, vászon, 36×44 cm, ltsz.: 55.15. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen művész: Stáció kép, 18. sz.** olaj, vászon, 66×100 cm, ltsz.: 55.483. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Pravoszláv ikon**, aranyozott fa, olaj, 44×56,5 cm, ltsz.: 64.267. Rippl-Rónai Múzeum
- Ismeretlen 19. sz-i festő: Szent Család**, olaj, vászon, 26×21 cm, ltsz.: 55.514. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Goszthony Mária: Krisztus sírbatétele**, kerámia, 49×39 cm, ltsz.: 2008.1. Rippl-Rónai Múzeum
- Olasz festő: Apostol (Dús szemöldökű férfi mellképe)** 19. sz. olaj, vászon, 39,5×33 cm, ltsz.: 65.13. Rippl-Rónai Múzeum
- Ismeretlen 19. sz-i festő: Madonna a gyermekkel**, olaj, vászon, 35×29 cm, ltsz.: 55.513. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen 18. századi művész: Szentháromság kompozíció Madonnával és egy szenttel**, papír, kréta, 40,5×29,5 cm, ltsz.: 2014.2.2. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen művész: Krisztus meghallgatása Pilátus előtt**, 18. sz. papír, színezett rézmetszet, 43×54,8 cm, ltsz.: 2014.2.3. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen művész: Mária oltár magyar szentekkel**, színezett rézmetszet, 50×29,6 cm, ltsz.: 2014. 2.4. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Szent Márton és a koldus**, 18. század, papír diópác, akvarell, 33,4×24,9 cm, ltsz.: 2014.2.5. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen 18. sz-i művész: Kronosz, az idő allegóriája**, papír, lavírozott tus, 16,5×16,5 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen művész: Szt János evangelista (?) (Raffaello után)** 1860. papír, rézmetszet, 22×17 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen 19. sz-i művész: Szt. Pál apostol (Guercino után)** papír, rézmetszet, 25×20,5 cm Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen 19. sz-i művész: Imádkozó Szűz Mária**, papír, rézmetszet, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Sziléziai festő: Halott Krisztus a Fájdalmas Szűz ölében**, 1700 k. olaj, fémlemez 58×45 cm, magántulajdon
- Johann Kracker műhelye: Mária mennybevétele**, 18. sz. vége, olaj, vászon, 100×57 cm, magántulajdon
- Ismeretlen művész: Izsák feláldozása**, 18. sz. vége, olaj, vászon, magántulajdon
- Ismeretlen művész: A betlehemi gyermekgyilkosság**, 19. sz., papír, kréta, 52×42,5 cm, jn., magántulajdon
- Házioltár**, 20. sz. eleje, porcelán, textil, metállal aranyozott fa keret, üveg, 70×53 cm, magántulajdon
- Kereszt két szenttel**, 19. sz-i népi üvegfestmény, üveg, olaj, 25×21 cm, magántulajdon

TÁRLÓKBAN:

Egykarú gyertyatartó, ón, ltsz.: 80.9.1. Rippl-Rónai Múzeum

Egykarú gyertyatartó, ón, 80.9.2. Rippl-Rónai Múzeum

Miseruha, 19. század közepe, kongréalap, keresztöltéses hímzéssel, 96×78 cm, ltsz.: 89.273/1. Származás: Búsü, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Stóla, 19. század vége, magyar, kongré, keresztöltéses hímzés. 210×26 cm, ltsz.: 89.273/3, Származás: Búsü, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Bursa, 19. század vége, magyar, olajzöld kongré, keresztöltéses hímzés, 20 cm, ltsz.: 89.273. Származás: Búsü, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Manipulus, 19. század vége, magyar, kongré, keresztöltéses hímzés, 28 cm, ltsz.: 89.273. Származás: Búsü, Boldog Gizella Főegyházmegeyi Gyűjtemény, Veszprém

Miseruha, 17. sz. Fémszálas hímzésű, barokk miseruha. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye

Miseruha (Ioannes Kis), 18. sz. vége, származás: Sándorháza, dalmatika kék alapon hímzett, m: 90 cm, sz: 106 cm. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye

4. ábra: Dorffmaister István: Szt Lukács oltárkép,
18. sz. Gálósfa, Római Katolikus Templom

5. ábra: Dorffmaister István: Körmeneti baldachin,
1790. Zics

6. ábra: Mária a gyermek Jézussal, házioltár, 19. sz.
Rippl-Rónai Múzeum

7. ábra: Andocsi Mária kegyszobor, 19. sz.
Rippl-Rónai Múzeum

8. ábra: Ismeretlen francia művész: Izsák feláldozása, 18. sz. vége, magántulajdon

9. ábra: Ismeretlen művész: Szent Márton és a koldus, 18. század, Rippl-Rónai Múzeum

10. ábra: 18. századi szentképfestő: Férfiszent a gyermek Jézussal, Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd

- Nepomuki Szt. János**, 18. sz. festett fa, m: 29 cm, sz: 12 cm, 7242/212. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Körmeneti zászló**, Magyar, 1860 körül, keresztöltéses hímzés, kongré, 95×50 cm, ltsz.: 89.329. Származás: Osztopán (Somogy megye), Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény,
- Őn keresztelő kupa**, 1812. m: 39 cm, O: 16 cm, ltsz.: 81.32.1. Rippl-Rónai Múzeum
- Misecsengő a négy evangélista jelképével**, 19. sz. réz, 7231/201. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Áldozó kehely IHS metszéssel**, 18. sz. üveg, nyelében bordó színezéssel, m: 24,5 cm, O: 12,5 cm. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Luther Biblia**, Nürnberg, 1589. csukva 36×23.5×9 cm, rézveretes, domborított bőrkötés, papír. Zichy Mihály Emlékmúzeum, Zala
- Asztali feszület**, 19. sz. 61×21,5×19 cm, fa; 30,5×18,5×3,5 cm elefántcsont, Zichy Mihály Emlékmúzeum, Zala
- Gyöngyfűzéses rózsafüzér fém kereszttel**, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Kegyűjtemény miniatúr ikonnal**, 19. sz. fém aklád, olaj, fa, 5×4,5 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen 19. sz-i festő: Őrző angyal alvó kislánnyal**, olaj, fémlemez, 17,2×13,2 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Angyalkórus (Donatello után)**, 1830 k. gipsz, m: 13 cm, sz: 9,5 cm, 7273/243. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Szent Ignác, zárdamunka**, 19. sz. keresztszemes hímzés, textil kartonlemez, 15×12 cm, 383/992. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Háromkarú gyertyatartó**, m: 43,5 cm, sz: 35 cm, ltsz.: 74.1.49. Rippl-Rónai Múzeum
- Manipulus**, textil, ltsz.: 72.17.2. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen művész: Ferencesrendi szerzetes**, 19. sz. cinklemez, olaj, 12×11,5 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ismeretlen művész: Krisztusfej**, 19. sz. elefántcsont, akvarell, 9×7 cm, ovális, 276. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Asztali feszület**, 19. sz. fa, fém, porcelán, ltsz.: 84.4.1. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Andocsi Mária kegyszobor**, 19. sz. festett fa, m: 40 cm, ltsz.: 74.1.59. Rippl-Rónai Múzeum
- Andocsi Mária kegyszobor**, 19. sz. festett fa, m: 26,5 cm, sz: 8 cm, m: 5 cm, Rippl-Rónai Múzeum
- Andocsi Mária kegyszobor**, 19. sz. (népi) festett fa, m: 15 cm, sz: 4,5 cm, m: 3.15 cm, Rippl-Rónai Múzeum
- Madonna a gyermek Jézussal**, 19. sz. cinklemez, olaj, 13×11,3 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Feszület**, 19. sz. fa, 37×14,5×8,3 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Szárnyas angyalka**, 19. sz. (naiv) festett fa, m: 18 cm, sz: 16 cm, mé: 3 cm 916. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Kétkaru gyertyatartó**, 19. sz. vége, ltsz.: 89.6. Rippl-Rónai Múzeum
- Kétkaru gyertyatartó**, 19. sz. vége, ltsz.: 89.7. Rippl-Rónai Múzeum
- Német mester (L.B): Szent Család**, 1659. domborműves ezüst szentkép, fém (ezüst?) dombormű, 15×11,5 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Madonna a gyermek Jézussal**, 19. sz. gipsz, 10×7 cm (ovális), Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Látomás**, 18. sz. fa, O: 26 cm, mé: 2,5 cm, 276 /7306, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Mater Dolorosa, zárdamunka**, 19. sz. papír, tempera, fémszálas hímzés, 18×13 cm, 394/492. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Madonna a gyermek Jézussal**, 19. sz. gipsz, m: 23,5 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Két angyal**, 19. sz. fa, m: 14 cm, sz: 14 cm, m: 7 cm, 7248/218. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Zárdamunka csont feszülettel**, 19. sz. fémszálas és gyöngyör hímzés, 11×8 cm, 7438/965. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Zárdamunka Szent Antal képpel**, 19. sz. textil és fémszálas hímzés, papír applikáció, 14×10 cm, 349/744, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Ezüst serleg**, 19. sz. m: 27 cm, O: 13,5 cm, 198. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Sárga bursa, ezüst kereszttel**, 19. sz. textilvarrás, 22,5×23 cm, ltsz.: 72.17.4. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Szt. Antal, zárdamunka**, 19. sz. textilhímzés, akvarell, 22×20 cm, 384/641. Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye

- Árvák, zárdamunka**, 19. sz. hímzett, festett textilkép, 24×18 cm, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Rózsafüzér Szentföldről származó ereklyékkel**, magántulajdon
- Zsolnay műhely: Madonna**, 19. sz. közepe, ovális keretben, M. 13 cm, magántulajdon
- Ismeretlen 19. sz-i miniátor: Imádkozó angyal**, olaj, cinklemez, 8×6,5 cm, magántulajdon
- Szent Biblia**, 1626. Bécs. Fordította: Káldi György, Nyomtatta: Formika Máté (első magyar nyelvű katolikus biblia kiadás), magántulajdon
- Szent Biblia**, 1732. Nagyszombat, Fordította: Káldi György, Nyomtatta: Berger Leopold (második magyar katolikus biblia kiadás, magántulajdon
- Szent Biblia**, 1645. Amszterdam, Fordította: Cároli Gáspár, nyomtatta: Jánsonius János, magántulajdon
- Az Ó- és Új Testamentum**. 1571. Frankfurt. Nyomtatta Sigismundi Feierabend, fametszetek: Jost Amman, magántulajdon
- D. Aurelii Augustini (Szent Ágoston) Hipponensis Episcopi** Tomus II. Párizs MDLXXXVI. – 1586., magántulajdon IN ACTA APOSTOLORUM PER DIUNM LUCAM – HOMILIE – CLXXV, authors: Rodolpho Gvalthero – 1569 Ticuri, magántulajdon
- Conciones in evangélia**, 1569. Antwerpen, nyomtatva: Platinus műhelyben, magántulajdon
- Enchi Ridionlo Corum Communium Aduertus LUTHERUM**. Nyomatva: 1567. Coloniae (Köln) – Arnoldi Birckmanni, magántulajdon
- Catechismo**, 1580. Velence, Battista Somasco, magántulajdon
- Regfugium Parochorum**. 1688. Metszet: Lucae, magántulajdon
- Biblia**, 1812. Frankfurt és Lipcse. magántulajdon
- Cserey Farkas: Isten anyjának**, a boldogságos szeplőtelen szép Szűz Máriának Lóréтоми Litániában lévő nevezetek rendin folyó dicsérete. Bécs, 1772. Rippl-Rónai Múzeum
- Orgonahangok: énekeskönyv 910 énekkel** a római kath. hívek használatára. Budapest, New-York, 1929. Rippl-Rónai Múzeum
- Der ander Thail: Deß Christ lichen Helden buechs**, Rippl-Rónai Múzeum, Rippl-Rónai Ödön gyűjteménye
- Adventi himnuszok, dicséretetek**, ... Rippl-Rónai Múzeum, Berzsenyi Dániel gyűjteményéből
- Concordatiae Bibliorum Sacrorum: Emendatae. Venetiis**, 1719. Rippl-Rónai Múzeum
- Missale Parisiense, Parisiis**, 1738. Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

11. ábra: Ismeretlen festő: Jákob létrája, 18. század vége, Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd